

แนวทางการบูรณาการการเรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต
เพื่อใช้ในหน่วยงานและชุมชน

THE INTEGRATED LEARNING OF ENGLISH LANGUAGE USING LIFELONG LEARNING
CONCEPT AS A PRACTICAL APPROACH IN ORGANIZATIONS AND COMMUNITIES

อิทธิวดี อึ้งรัมย์^{1*} นรมล สิริภักคันธ์²

Ittivadee Eungrasamee Niramon Siripukcanun

(Received: February 15, 2021; Revised: May 31, 2021; Accepted: June 2, 2021)

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวทางการบูรณาการการเรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อใช้ในหน่วยงานและชุมชนโดยมุ่งเน้นการบูรณาการการเรียนรู้ภาษาอังกฤษซึ่งมีความจำเป็นอย่างมากในยุคปัจจุบัน เนื่องด้วยการแข่งขันทางเศรษฐกิจและสังคมโลกนั้นล้วนใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลักในการสื่อสาร กลุ่มที่จัดอยู่นอกระบบการศึกษาในช่วงวัยผู้ใหญ่ พบว่า มีทักษะด้านภาษาอังกฤษในระดับต่ำ เกิดปัญหาในการทำงานหรือการสื่อสารในการค้าขาย จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องพัฒนาหรือจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะในหน่วยงานและชุมชน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษให้กับกลุ่มนี้ โดยนำแนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตมาประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เพื่อให้ผู้เรียนรู้อายุผู้ใหญ่สามารถขึ้นนำตนเองสู่การเรียนรู้และให้การเรียนรู้นั้นเป็นไปอย่างต่อเนื่อง

บทความนี้ได้เสนอแนวทางการบูรณาการการเรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ช่วยให้หน่วยงาน ชุมชน ใช้เป็นประโยชน์ในการจัดการบริหารอย่างเป็นขั้นตอน โดยจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ในหน่วยงานและชุมชน หาเครือข่ายความร่วมมือ และจัดหาบุคลากรผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษและผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นส่วนช่วยส่งเสริมและพัฒนาให้บุคคลในชุมชนมีทักษะทางด้านภาษาอังกฤษให้เป็นคนมีความรู้ สามารถนำความรู้ทางด้านภาษาอังกฤษไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพ เมื่อบุคคลเป็นผู้รักการเรียนรู้และเป็นบุคคลที่พัฒนาศักยภาพของตนเองเต็มขีดความสามารถแล้ว ก็จะเป็นบุคคลกลุ่มสำคัญที่ช่วยขับเคลื่อน และพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้ก้าวหน้าและก้าวหน้าสังคมโลกต่อไป

คำสำคัญ: การเรียนรู้ตลอดชีวิต ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน การขึ้นนำตนเอง

Abstract

The purpose of this article was to present the integrated learning of English language using the Lifelong Learning concept as a practical approach in organizations and communities, where the integrated learning of English is becoming essential in modern times. Due to global economic and social competition, English is the primary language of communication. Adult learners in the informal education system have low English language skills, causing problems

^{1,2*} สาขาวิชาการศึกษานอกระบบเพื่อพัฒนาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพฯ 10900

Field in Non-Formal Education for Social Development, The Graduate School, Kasetsart University, Bangkok, 10900 Thailand

* Corresponding Author E-mail: Ittivadee@outlook.com

at work or in communications in trade. It is therefore imperative to develop or establish an English language learning resource, especially in organizations and communities to promote English language learning in this population. As an important concept, Lifelong Learning should be applied in English learning to enable adult learners to achieve self-direction for self-learning and lifelong learning. In this regard, this article aims to present the integrated learning of English language using Lifelong Learning concept as an approach for organizations and communities to establish a systematic process through making available learning resources in organizations and communities, forming cooperative networks, and providing access to English language specialists and Lifelong Learning experts. These resources can promote and develop the English language skills of members of the local communities and allow them to apply their increased English literacy in their daily lives. When people love learning and have developed their own potential to the fullest, they become key figures in driving the nation's educational and economic system to keep up with global society.

Keywords: Lifelong Learning, Learning English in Everyday Life, Self-Directed Learning

บทนำ

ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สำคัญในปัจจุบันนับเป็นภาษาที่นานาชาติประเทศยอมรับและนิยมใช้กันอย่างกว้างขวาง ถือเป็นภาษาสากล (English as a Global Language) และเป็นภาษากลาง (Lingua Franca) ในการติดต่อสื่อสารทั้งทางด้านธุรกิจ การเจรจาระหว่างประเทศ การแพทย์ วิทยาศาสตร์ รวมถึงด้านการศึกษาด้วย ภาษาอังกฤษถูกบรรจุเป็นวิชาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ผู้เรียนในระบบได้รับความรู้เพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันและเพื่อสร้างความเข้มแข็งทางด้านภาษา พัฒนา และเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของประเทศภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ แต่นอกจากภาษาอังกฤษจะสำคัญกับการเรียนรู้ในระบบโรงเรียนแล้ว ผู้เรียนนอกระบบโรงเรียนโดยเฉพาะวัยผู้ใหญ่ซึ่งถือเป็นวัยทำงานก็มีความจำเป็นอย่างมากที่ควรได้รับความรู้ภาษาอังกฤษเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันเช่นกัน

การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษไม่ควรจำกัดแค่เพียงการเรียนการสอนภายในระบบโรงเรียนเท่านั้น ปัจจุบันมีแหล่งเรียนรู้อีกมากมายที่ช่วยให้บุคคลเข้าถึงแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียนได้สะดวก เรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา ได้เรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต สอดคล้องกับความเห็นของนักภาษาศาสตร์ประยุกต์ชาวอังกฤษ Devis Graddol (2006) ที่ทำวิจัยให้กับ British Council ได้กล่าวถึงความสำคัญของภาษาอังกฤษว่า การเรียนรู้ภาษาอังกฤษมีแนวโน้มนับจากนี้ไป ผู้ที่ต้องการเรียนรู้ภาษาอังกฤษทั่วโลกจะขยายตัวเพิ่มจำนวนอย่างรวดเร็ว ผู้เรียนจะเพิ่มขึ้น และมีการเรียนรู้ภาษาอังกฤษอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา เนื่องจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีต่าง ๆ ข้อมูลจากงานวิจัยนี้ได้สะท้อนให้เห็นว่า ผู้คนตระหนักถึงความสำคัญของภาษาอังกฤษ และเล็งเห็นว่าภาษาอังกฤษเป็นสิ่งที่ต้องเรียนรู้เพิ่มเติมต่อเนื่องตลอดชีวิต (Lifelong Learning) การเรียนรู้ภาษาอังกฤษจึงเหมาะสมกับการบูรณาการร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยผู้เรียนวัยผู้ใหญ่เป็นผู้ชี้แนะตนเองในการเรียนรู้เพื่อให้ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสาร (Communication) การฟัง การอ่าน การพูด หรือการเขียนภาษาอังกฤษจึงนับเป็นเรื่องจำเป็นในยุคปัจจุบัน และถูกนำไปใช้ในหลายบริบททางสังคม โดยจะสังเกตได้ว่า แม้กระทั่งฉลากผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ถึงจะเป็นสินค้าในประเทศไทยก็ยังคงใช้ภาษาอังกฤษควบคู่กับภาษาไทยในการอธิบายผลิตภัณฑ์ไปด้วย

ดังนั้น ในปัจจุบันภาษาอังกฤษจึงมีความจำเป็นมากในชีวิตประจำวัน ผู้ใหญ่จำเป็นต้องเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง จึงกล่าวได้ว่า การนำแนวทางการเรียนรู้ตลอดชีวิตมาประยุกต์ใช้กับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในด้านการสื่อสาร ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนถือว่าเป็นสิ่งที่เหมาะสมอย่างมาก

แนวทางการเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นแนวทางพัฒนาตนเองที่สำคัญยิ่งในการดำเนินชีวิต การทำงาน และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ปัจจุบันแนวทางการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) เริ่มมีผู้นำมาประยุกต์ใช้ในศาสตร์ต่าง ๆ เนื่องจากเล็งเห็นความสำคัญเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่ไม่ได้จำกัดเฉพาะแค่ในห้องเรียนเท่านั้น เพราะมีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายให้ศึกษาค้นคว้า ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เลือกในสิ่งตนเองสนใจ และเป็นผู้นำตนเองในการเรียนรู้ (Self-directed) ดังนั้น การนำแนวทางการเรียนรู้ตลอดชีวิตมาประยุกต์ใช้เพื่อให้ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่พัฒนาศักยภาพทางด้านภาษาอังกฤษและช่วยให้บุคคลพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพสูงสุดในการสื่อสารภาษาอังกฤษซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาประเทศไทย 4.0 ที่ต้องการให้คนไทยมีทักษะภาษาอังกฤษในการสื่อสารด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

เพื่อนำเสนอแนวทางการบูรณาการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ โดยใช้แนวทางการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อใช้ในหน่วยงานและชุมชน

การเรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยการใช้แนวทางการเรียนรู้ตลอดชีวิต

พลวัตโลกที่สำคัญทางสังคม เศรษฐกิจจำนวนมากสนับสนุนแนวทางการเรียนรู้ตลอดชีวิตกระแสโลกาภิวัตน์และการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ การแพทย์ การศึกษา ฯลฯ ซึ่งภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางที่สำคัญมากในการติดต่อสื่อสารและต้องเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ถึงแม้ว่าปัจจุบันจะมีการบรรจุวิชาภาษาอังกฤษในการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่การเรียนรู้ภาษาอังกฤษไม่ได้หยุดนิ่งเพียงแค่วิชาเรียนและสอบผ่านเพียงเท่านั้น แต่การเรียนรู้ต้องนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้จริงนอกจากการเรียนรู้ในห้องเรียน เมื่อสังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลง การสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษจึงมีความสำคัญมากขึ้น เนื่องจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลที่เป็นที่ยอมรับจากนานาประเทศจึงใช้เป็นภาษากลางในการติดต่อสื่อสาร ผู้เรียนจึงต้องเรียนรู้ภาษาอังกฤษอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาตนเองให้เป็นคนก้าวทันความเปลี่ยนแปลง และเป็นข้อได้เปรียบในการประกอบอาชีพหรือพิจารณาเข้ารับเข้าทำงานอีกด้วย

ภาษาอังกฤษกับการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเป็นสิ่งสำคัญในการยกระดับของทักษะของผู้เรียนโดยเฉพาะผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของสังคม การฝึกอบรม หรือการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองด้วยวิธีการอื่น ๆ ที่จะสนองต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ตลอดชีวิตนั้นก็ทำเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ทางสังคมและเศรษฐกิจโดยก่อให้เกิดประโยชน์ส่วนบุคคล ผู้ประกอบการ เศรษฐกิจและสังคมในระยะยาว สำหรับผู้เรียนในวัยผู้ใหญ่แล้วการเรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยใช้แนวทางการเรียนรู้ตลอดชีวิตมุ่งเน้นที่การพัฒนาทักษะในการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน และความรับผิดชอบการเรียนรู้โดยการนำตนเอง ซึ่งส่งผลให้เกิดการตอบสนองต่อตนเอง งานที่ดีขึ้น รายได้ที่เพิ่มขึ้น นวัตกรรมใหม่ ๆ และเพิ่มความสามารถในการผลิตมากขึ้นด้วย ทักษะและศักยภาพในการทำงาน และการใช้ภาษาอังกฤษด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เป็นปัจจัยสำคัญในการพิจารณาผลงานและความสำเร็จของสถานประกอบการ สำหรับเศรษฐกิจแล้วมีความสัมพันธ์ที่สนับสนุนกันระหว่างการได้รับการศึกษาและการเติบโตทางเศรษฐกิจ อะไรคือผลเชิงนโยบายของแนวคิดนี้ โดยเฉพาะประเด็นจากผลลัพธ์ของการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น

จากการสำรวจของ International Adult Literacy Survey (IALS) 1 ใน 4 ของประชากรที่เป็นผู้ใหญ่ มีทักษะด้านภาษาอังกฤษอยู่ในระดับต่ำสุด สำหรับประชากรที่ก้าวเข้าสู่วัยแรงงานหรือผู้ใหญ่ในระบบ การศึกษา มีปัญหาใหญ่ในเรื่องการขาดทักษะและความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษของแรงงานในกลุ่ม ประเทศ OECD (Kinsch, 2001) แนวคิดการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต จึงเป็นสิ่งที่หลากหลายประเทศนำมาใช้ เป็นส่วนหนึ่งในการช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ทางด้านภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาผู้เรียนกลุ่มนี้

ความจำเป็นในการนำการเรียนรู้ภาษาอังกฤษมาบูรณาการกับแนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต เนื่องด้วย ปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคม อาชีพการงานและมีการแข่งขันกันอย่างมาก ซึ่งผู้ที่มีทักษะภาษาอังกฤษ ในระดับสูงมีโอกาสพัฒนาทางอาชีพและได้เปรียบทางด้านการค้ามากกว่าผู้ที่มีทักษะภาษาอังกฤษในระดับต่ำ จึงจำเป็นต้องส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษและต้องเรียนรู้อย่างต่อเนื่องให้ทันการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจินตนา สุจิตานนท์ (2554, น. 54) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้อย่างต่อเนื่องของผู้เรียน นอกระบบหรือวัยผู้ใหญ่มีความจำเป็นอย่างมากในการพัฒนาตนให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และ เพื่อให้มีศักยภาพในด้านแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจและทางอาชีพ

แนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

แนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต เกิดขึ้นเมื่อ 30 ปีผ่านมา ภายใต้การร่วมมือของสภายุโรป (Council of Europe) และองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา OECD (Organization for Economic Co-operation and Development ร่วมกับยูเนสโก UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) (ปิยากร หวังมหาพร, 2552, น. 1) เพื่อเป็นการตอบสนองต่อความต้องการ การศึกษาของบุคคลโดยเฉพาะผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ และแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นในอดีต ในขณะนั้นโอกาส ทางการศึกษาที่มีขีดจำกัดในช่วงเริ่มแรกของชีวิตจากการศึกษาที่เป็นทางการ (Formal Education) คนบางกลุ่ม ที่ไม่ได้รับการศึกษาจากการศึกษาที่เป็นทางการหรือการศึกษาในระบบ ทำให้บุคคลเหล่านั้นขาดโอกาส พลาดโอกาส หรือด้อยโอกาสในการเรียนรู้ จึงมีความจำเป็นที่จะให้โอกาสทางการศึกษาโดยเรียกว่าการศึกษานอกระบบโรงเรียน (Non-formal Education) และการศึกษาตามอัธยาศัย (Informal Education) เพื่อเป็น ทางเลือกของการศึกษาแก่คนที่ไม่ได้รับโอกาสทางการศึกษาในช่วงวัยเด็กและวัยรุ่น นั่นคือ การให้การศึกษา กับผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ (Adult Education) การเรียนรู้ตลอดชีวิตยังครอบคลุมการเรียนรู้ทุกรูปแบบที่อยู่นอกระบบ โรงเรียนซึ่งหาได้จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น การเรียนรู้ทักษะอาชีพ การเรียนรู้แบบค้นคว้าทาง อินเทอร์เน็ต การเรียนรู้จากปราชญ์ชาวบ้าน การเรียนรู้จากประสบการณ์ และข่าวสารในแต่ละวัน การเรียนรู้ ของบุคคลนั้นเกิดขึ้นได้ทุกวัน และมีการเปลี่ยนแปลงทุกวัน เนื่องจากกระแสสังคมโลกที่พัฒนาและ เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว บุคคลจึงต้องเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดเวลา จึงทำให้เกิดแนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ขึ้นมา (อาชัญญา รัตนอุบล, 2557, น. 1) นักการศึกษานอกระบบที่สนับสนุนแนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่ได้รับการยอมรับอย่างมาก คือ มัลคัม โนลส์ (Malcolm Knowles, 1980, pp. 40-59) ได้กล่าวถึงการเรียนรู้ ตลอดชีวิตไว้ว่า บุคคลที่เป็นผู้ใหญ่หรือบุคคลที่เรียนรู้นอกระบบโรงเรียนนั้น ล้วนแต่เป็นผู้ชี้นำตนเองในการ เรียนรู้ (Self –Directed Learning: SDL) อีกทั้งยังมีนักการศึกษาท่านอื่นที่สนับสนุนแนวคิดการชี้นำตนเอง (Self –Directed Learning: SDL) อาทิเช่น โรเจอร์ (Rogers) และคาฟฟาเรลลา (Caffarella) เป็นต้น นักการศึกษาเหล่านี้มีความเห็นตรงกันว่า บุคคลที่เรียนรู้ตลอดเวลานั้นเกิดจากการค้นคว้าและสนใจเรียนรู้ อย่างต่อเนื่องจากการชี้นำตนเอง และการชี้นำตนเองนั้นไม่ได้เกิดขึ้นเพียงชั่วคราว แต่จะเป็นแนวคิดการเรียนรู้ ที่อยู่คู่กับผู้เรียนรู้ด้วยตนเองตลอดไป (ปิยะ ศักดิ์เจริญ, 2558, น. 9-10)

หลักการพัฒนาบุคคลให้เป็นผู้เรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

เน้นที่การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์บนรากฐานของการพัฒนาความรู้ พัฒนาขีดความสามารถ ทักษะ และทัศนคติที่ดีเพื่อการดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุขและมีคุณภาพ ซึ่งล้วนเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาประเทศอย่างสมดุล (จินตนา สุจจาพันธ์, 2554, น. 53-54) เหมาะสมกับโครงสร้างทางสังคมและยั่งยืน แต่ผลจากการวิเคราะห์สภาพการณ์ปัจจุบันของการพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตในประเทศไทย พบว่าสังคมไทยเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ที่ยังไม่สมบูรณ์แม้ว่ามีบรรยากาศการเรียนรู้ เช่น การยกย่องชุมชนต้นแบบด้านการเรียนรู้ และมีกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้มากมายทั้งในระดับท้องถิ่น ชุมชน ภูมิภาค และระดับชาติ แต่เนื่องจากผู้คนยังไม่มีนิสัยและคุณลักษณะของผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learners) ขาดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ในระดับองค์กรยังมีการยอมรับความสามารถของคนภายในด้วยกันในระดับต่ำ ประกอบกับการแบ่งปันความรู้และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ยังพบเห็นได้เฉพาะในบางหน่วยงาน เช่น หน่วยงานด้านการศึกษาเท่านั้น รวมทั้งสภาพแวดล้อมทางสังคม ทรัพยากรและแหล่งการเรียนรู้ยังไม่เพียงพอและเกื้อหนุนการเรียนรู้ตามปัญหา ความต้องการและความสนใจที่แท้จริงของคนส่วนใหญ่ในสังคม จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนทุกฝ่ายทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมต้องเร่งส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตทั้งระบบ ไม่เจาะจงการพัฒนาไปที่การศึกษาในระบบเท่านั้น ควรให้ความสำคัญกับรูปแบบการศึกษาที่มีความยืดหยุ่น มีมาตรฐานและคุณภาพการเรียนรู้ การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา การเพิ่มโอกาสการศึกษา และการเรียนรู้อย่างทั่วถึง เป็นธรรมและมีคุณภาพ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารและจัดการศึกษาในหน่วยงานและชุมชน การกระตุ้นและยกระดับการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นที่ตัวบุคคล ทั้งในแง่ทัศนคติที่ดี ความรู้ ทักษะและการประพฤติปฏิบัติตัว ส่งเสริมให้บุคคลเป็นผู้รักและใฝ่เรียนรู้อย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง เป็นผู้เปิดกว้างและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีนิสัยรักการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีภาวะผู้นำตนเองในการเรียนรู้ และพัฒนาดตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

ลักษณะของผู้เรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่จะมีลักษณะการเรียนรู้ที่สำคัญ 3 ลักษณะ ดังต่อไปนี้

1. ผู้เรียนรู้เป็นผู้ชี้นำตนเอง (Self-directed Learner) การเรียนรู้ตลอดชีวิตนั้นผู้เรียนวัยใหญ่มักจะมีแรงจูงใจที่จะเรียน ซึ่งเป็นพื้นฐานสำหรับการเรียนรู้ที่มีความต่อเนื่องตลอดชีวิต ผู้ใหญ่เน้นที่จะพัฒนาขีดความสามารถในการเรียนรู้ที่จะเรียนรู้ด้วยตนเองโดยตนเองเป็นผู้ชี้นำ ซึ่งแตกต่างกับการเรียนในห้องเรียนซึ่งผู้สอนเป็นผู้ชี้นำ (ปิยะ ศักดิ์เจริญ, 2558, น. 11-13) ซึ่งการเรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยการชี้นำตนเอง นับเป็นสิ่งที่น่าสนใจอย่างยิ่งสำหรับผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ เนื่องจากผู้เรียนมีแรงจูงใจภายในสูง ไม่ย่อท้อต่อความยากทางภาษา เพราะผู้ใหญ่จะสนใจในสิ่งที่สามารถนำไปใช้ได้จริง อีกทั้งผู้เรียนนั้นไม่มีความกดดันจากการมีเกณฑ์ให้คะแนนเหมือนในห้องเรียนด้วย ทั้งนี้การเรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยการชี้นำตนเองมักจะเกิดจากตัวผู้เรียนเอง เล็งเห็นความสำคัญของการใช้ภาษาอังกฤษต้องการนำภาษาอังกฤษไปปรับใช้ในชีวิตจริง จึงทำให้เกิดความต้องการเรียนรู้ทางภาษาเพิ่มเติมด้วยตนเอง ดังนั้น หากจะจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เป็นผู้ชี้นำตนเอง ผู้สอนควรระมัดระวังการชี้นำหรือแทรกแซงในกระบวนการเรียนรู้ ผู้สอนมีหน้าที่แนะนำ สนับสนุนและช่วยเหลือเพื่อให้การเรียนรู้ของผู้เรียนไปสู่การเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องการได้ สำหรับแนวทางในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่เป็นผู้ชี้นำตนเอง มีดังนี้

1.1 ผู้สอนกระตุ้นและสนับสนุนให้ผู้เรียนสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Creating of Inspiration for Self-directed Learning)

การเรียนรู้ด้วยตัวเองนั้น ถึงแม้จะเป็นการเรียนรู้ที่ไม่กดดันตนเองเพราะไม่มีเกรดหรือเกณฑ์ตัดสิน เช่นเดียวกับการศึกษาในระบบ การสร้างแรงบันดาลใจให้ตนเอง (Inspiration) จึงถือเป็นสิ่งสำคัญที่จะขับเคลื่อนบุคคลให้ขี้นำตนเองเพื่อเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ หลักการสำคัญที่จะช่วยให้ตนเองขี้นำตนเองสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต ได้แก่

1.1.1 ค้นหาเป้าหมายในชีวิต

การสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยแนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตนั้น ผู้เรียนรู้ต้องค้นหาเป้าหมายในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษให้ชัดเจนว่าเรียนรู้ไปด้วยวัตถุประสงค์อะไร เช่น เรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองในการพูดสื่อสารภาษาอังกฤษในการค้าขาย เรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อติดต่อสื่อสารกับเพื่อนต่างชาติ เรียนรู้เพื่อนำไปศึกษาต่อ เรียนรู้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนางานที่ต้องใช้ภาษาอังกฤษ หรือเรียนรู้เพื่อจะติดตามข่าวสารการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก เป็นต้น นอกจากค้นหาเป้าหมายในชีวิตแล้ว ผู้เรียนยังต้องจัดกระบวนการคิด และเรียงลำดับความสำคัญหรือสิ่งจำเป็นที่ต้องเรียนให้ตรงกับเป้าหมายของการเรียนรู้ เช่น ต้องการฝึกพูด อ่าน หรือเขียน หรือต้องการเรียนตั้งแต่พื้นฐานจากง่ายไปหายากเหล่านี้ขึ้นอยู่กับตัวผู้เรียนว่าตั้งเป้าหมายไว้อย่างไร รวมถึงการกำหนดเวลาให้ตนเองและวัดประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเองได้จากอินเทอร์เน็ต เช่น การเทียบเคียงสำเนียงการพูดจากวิดีโอฝึกภาษา การทำแบบฝึกหัดสำเร็จรูป หรือหากต้องการอ่านสามารถสืบค้นคำอ่านเป็นภาษาอังกฤษได้

1.1.2 ผู้สอนช่วยสร้างแรงบันดาลใจจากการดูบุคคลต้นแบบ

แนวความคิดของการเรียนรู้หรือการศึกษาตลอดชีวิตนั้นได้รับการส่งเสริมโดยองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา Organization for Economic Co-operation and Development (OECD) ร่วมกับยูเนสโก (UNESCO) และสภายุโรป (Council of Europe) พยายามผลักดันให้ประชาชนในทุกเพศ ทุกวัย ทุกเชื้อชาติ เริ่มตั้งเป้าหมายที่จะเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดเวลา บุคคลที่ประสบความสำเร็จหลายๆ ท่าน ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันล้วนแล้วแต่มีความเชื่อในเรื่องการเรียนรู้แทบทั้งสิ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลเหล่านั้นเชื่อว่า สิ่งต่าง ๆ ที่เราเคยเรียนรู้ และยึดถือปฏิบัติตามมาในอดีตอาจเกิดความล้าสมัยและไม่ได้นำมาซึ่งผลลัพธ์ที่ต้องการอีกต่อไปแล้ว ในทางปฏิบัติคนเราสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลาในทุกสถานการณ์ไม่ว่าจะเป็นการฟัง การพูดคุยสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการอ่าน หรือวิธีที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต การสร้างแรงบันดาลใจจากการดูบุคคลต้นแบบ อาจดูได้จากคนที่ประสบความสำเร็จจากการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ นอกกรอบโรงเรียน โดย The World Economic Forum (2017, pp. 1-4) ได้ยกตัวอย่างบุคคลที่ใช้แนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต หรือการเรียนรู้นอกกรอบโรงเรียนมาพัฒนาตนเองกระทั่งประสบความสำเร็จและมีชื่อเสียงมากในปัจจุบัน เช่น Steve Jobs, Bill Gates, Ellen DeGeneres, Anna Wintour, Henry Ford, John D. Rockefeller เป็นต้น จากการศึกษาประวัติของบุคคลต้นแบบ พบว่าคนกลุ่มนี้มีสิ่งหนึ่งที่เหมือนกัน คือ ความเป็น Self-Directed Learners (คนที่สามารถพาตนเองไปเรียนรู้เรื่องใหม่ ๆ ได้ด้วยตัวเอง) อย่างที่รู้กันดีว่าในทุกวันนี้ความเป็น Self-Directed Learners นั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งในบทความ The World Economic Forum (2017, pp. 1-4) กล่าวไว้อย่างน่าสนใจว่า “บางทีปริญญาที่เราศึกษามาเมื่อมหาวิทยาลัยพิมพ์ใบสำเร็จการศึกษาให้กับเราเรื่องที่เราเรียนมามันอาจล้าสมัยแล้ว” คำกล่าวนี้ จึงเป็นข้อสนับสนุนว่า การเรียนรู้ไม่ใช่เพียงเรียนแล้วสิ้นสุดลง การเรียนรู้ที่เคยเรียนมาเป็นเพียงพื้นฐานที่สำคัญที่จะนำมาต่อยอดความรู้ใหม่ และพัฒนาต่อเนื่องไปตลอดชีวิต ดังนั้น การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ต่อเนื่องตลอดชีวิต แม้ว่าสำเร็จการศึกษาแล้วก็ไม่ควรหยุดเรียนรู้

2. ผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นผู้ที่พร้อมเรียนรู้เรื่องเก่าด้วยมุมมองใหม่ (Learning with New Perspective) ผู้เรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตนั้น เป็นผู้ที่ยอมรับกับสถานการณ์

ที่เปลี่ยนแปลง ไม่ยึดติดกับมุมมองเดิม ๆ ยอมรับฟัง เปิดกว้างทางความคิด และนำความรู้เดิมมาประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ใหม่ ๆ ได้ เนื่องจากผู้ใหญ่เป็นผู้มีประสบการณ์มากกว่าวัยเด็ก โดยการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ โดยเฉพาะชาวภาษาอังกฤษ แม้การเขียนข่าวหรือคำศัพท์นั้นจะมีความคล้ายคลึงกัน แต่ผู้เรียนรู้วัยผู้ใหญ่จะสังเกตเห็นความแตกต่างและการพัฒนาด้านภาษา เช่น ศัพท์เทคนิคหรือศัพท์เฉพาะที่เปลี่ยนไปจากเดิม หรือเพิ่มขึ้นจากความรู้เดิม ตลอดจนพัฒนาตนเองให้ก้าวทันกระแสสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนมุมมองเดิมและเรียนรู้เรื่องเก่าโดยมุมมองใหม่ ๆ ส่งผลให้บุคคลมีกรอบความคิดที่เติบโต (Growth Mindset) ซึ่งสอดคล้องกับมุมมองของ Dweck (2012, pp. 7-9) ที่กล่าวถึง บุคคลที่มีกรอบความคิดที่เติบโตไว้ว่า บุคคลที่มีกรอบแนวคิดที่เติบโตมีความเชื่อว่า ความรู้เดิมสามารถพัฒนาและเปลี่ยนแปลงได้ ผู้ที่มีกรอบแนวคิดที่เติบโตจะแสวงหาโอกาสและเรียนรู้ที่จะพัฒนาตนเองตลอดเวลา

3. ผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นผู้เรียนรู้จากสถานการณ์หรือประสบการณ์ตรง (Learning by Situation) ผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นผู้ช่างสังเกตสิ่งต่าง ๆ รอบตัว และเรียนรู้จากสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน เช่น การอ่านฉลากสินค้า การพูดคุยกับชาวต่างชาติ การค้าขาย การดูหนังภาษาอังกฤษ การฟังเพลงภาษาอังกฤษ เป็นต้น หรือการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้โดยตรง เช่น ผู้เรียนศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ภาษาอังกฤษออนไลน์ อ่านหนังสือภาษาอังกฤษ การเรียนกับตัวต่อตัวภาษาอังกฤษโดยเฉพาะ หรือเข้าเรียนคอร์สเรียนภาษาอังกฤษตามสถานที่เรียนรู้ต่าง ๆ เป็นต้น

กล่าวได้ว่าลักษณะของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตมีลักษณะสำคัญ 3 ลักษณะ ได้แก่ 1) ผู้เรียนรู้เป็นผู้ชี้นำตนเอง 2) ผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นผู้ที่พร้อมเรียนรู้เรื่องเก่าด้วยมุมมองใหม่ และ 3) ผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นผู้เรียนรู้จากสถานการณ์หรือประสบการณ์ตรง บุคคลที่เป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตจะให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาตนเอง ครอบครัว และสังคม สามารถชักนำตนเองเข้าไปสู่การเรียนรู้ได้ พร้อมเรียนรู้เรื่องเก่าด้วยมุมมองใหม่ และเรียนรู้การเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ต่าง ๆ ในสังคมด้วยประสบการณ์ของตนเอง ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตนั้น จะค้นคว้าหาความรู้ทางด้านภาษาอังกฤษอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ สามารถใช้ความรู้ได้จริง มีจิตสาธารณะ สามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่นได้อย่างสม่ำเสมอและเปิดกว้าง ตลอดจนนำความรู้มาปรับใช้กับชีวิตได้อย่างเหมาะสม

การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตในหน่วยงานและชุมชน

สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต คือ กลุ่มคนที่มีนิสัยรักการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ทุกที่ทุกเวลาและมีความตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิต สังเกต สนใจและไขว่คว้าหาความรู้ตลอดเวลา ผู้คนสามารถเรียนรู้จากประสบการณ์ที่หลากหลาย ใช้ความรู้และทักษะความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคมโดยรวม (สุวิธิดา จรุงเกียรติกุล, 2554, น. 1-3) สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตมีกระบวนการทางสังคมที่เกื้อหนุนกันและกันโดยส่งเสริมให้บุคคลเกิดการเรียนรู้และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น หน่วยงานและชุมชนควรจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้และเป็นรูปธรรม จากการค้นคว้าจากแหล่งการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการ สะดวก รวดเร็วและมีการให้บริการอย่างครอบคลุมเข้าถึงง่ายและทั่วถึง เป็นสังคมที่มีการแบ่งปันความรู้ ประสบการณ์ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ทุกคนในสังคมต่างมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ได้รับองค์ความรู้จากผู้เชี่ยวชาญ มีบทบาทหน้าที่ และมีระบบการบริหารจัดการเรียนรู้หรือแหล่งการเรียนรู้ที่ทุกคนในสังคมสามารถมีส่วนร่วมช่วยกัน การพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้เน้นที่การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

บนฐานการพัฒนาด้านความรู้ ทักษะ ความสามารถ และทัศนคติที่ดีเพื่อการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุขและเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ

ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตมีมานานแล้วโดยองค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศและนักวิชาการ และนักคิดค้นคนสำคัญ เช่น Drucker, 1993; Husen, 1974; Hutchins, 1970; OECD, 1998; Ranson, 1994; Schon, 1963; UNESCO, 2005 เป็นต้น สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ถือเป็นแนวคิดและกระบวนการพัฒนาบุคคล สังคม และองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงพัฒนาประเทศชาติแบบองค์รวมเพื่อสร้างสังคมที่มีความพัฒนาและเป็นสังคมที่มีความสุข ทำให้ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศแคนาดา ประเทศในทวีปยุโรป และประเทศในทวีปเอเชีย เช่น สิงคโปร์ เกาหลีใต้ จีน ญี่ปุ่น เป็นต้น กำหนดให้สังคมแห่งการเรียนรู้เป็นวิสัยทัศน์หลักในการพัฒนาและขับเคลื่อนการเรียนรู้ของคนในประเทศ และสำหรับในประเทศไทยนั้นตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2553 ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นให้ประชาชนได้รับโอกาสในการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต หน่วยงานและชุมชนจึงมีหน้าที่ร่วมรับผิดชอบการจัดการศึกษาตลอดชีวิต เพื่อตอบสนองความต้องการและสอดคล้องกับสภาพบริบทของประชาชนกลุ่มเป้าหมาย ให้การเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นการจัดการศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม และบูรณาการเป็นวิถีชีวิตของคนในสังคมได้อย่างเหมาะสม

การพัฒนาผู้เรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อนำไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

กระบวนการสำหรับการพัฒนาผู้เรียนรู้วัยผู้ใหญ่ในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีดังต่อไปนี้ (ดุชนี คำมี, 2557)

1. สร้างความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของภาษาอังกฤษในยุคปัจจุบันและเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดสังคมแห่งการเรียนรู้และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับภาษาอังกฤษ เพื่อพัฒนาคุณค่าของตนเองและเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต
2. การจัดตั้งบุคคลหรืออาสาสมัครเพื่อพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้ ในการทำหน้าที่วางแผนการดำเนินงาน พัฒนาและออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ทำโครงการต่าง ๆ และมีการประเมินผลการดำเนินงาน รวมทั้งประสานงานร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้องหรือผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษาอังกฤษและการเรียนรู้ตลอดชีวิต
3. วิเคราะห์สภาพองค์กรหรือบริบทชุมชนเพื่อพัฒนาไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต
4. กำหนดแผนการดำเนินการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ชัดเจนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้
5. พัฒนาแผนปฏิบัติการอย่างละเอียดสำหรับการพัฒนาภาษาอังกฤษให้กับผู้เรียน
6. หาคำร่วมมือจากบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
7. ดำเนินการจัดกิจกรรมหรือโครงการอย่างต่อเนื่องในระยะยาว
8. กำกับติดตามและประเมินผลความสำเร็จแต่ละโครงการเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาต่อไป
9. สรุปลงค์ความรู้ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลการดำเนินงานกับสมาชิกและเครือข่ายที่หลากหลาย
10. ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ผลการดำเนินงานการพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต

แนวทางการบูรณาการการเรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

การเรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อผู้เรียนวัยใหญ่นั้นเป็นเรื่องที่ท้าทายการที่จะส่งเสริมให้การเรียนรู้ด้านภาษาอังกฤษโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อให้บรรลุผลได้ ต้องสร้าง

ความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องและต้องใช้เวลายาวนาน และต้องมีการวัดและประเมินผลได้ (ศักรินทร์ ชนประชา, 2562) ซึ่งแนวคิดนี้สามารถสร้างกรอบแนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อเป็นแนวทางในการบูรณาการ การเรียนรู้ ภาษาอังกฤษโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ให้มีศักยภาพทางด้านภาษาอังกฤษ ได้ชัดเจนขึ้น ดังนี้

1. เพิ่มช่องทางและเพิ่มแหล่งการเรียนรู้ภาษาอังกฤษให้เข้าถึงง่าย ประหยัดค่าใช้จ่าย และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่หรือผู้เรียนนอกระบบการศึกษาได้เรียนรู้ โดยจัดให้มีผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำหรือ แลกเปลี่ยนความรู้ เพื่อให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ หรือจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ด้วยตนเองที่สามารถเข้าถึงได้ทุกที่ ทุกเวลา ตามแนวคิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

2. ให้ความสำคัญกับทุกรูปแบบของการเรียนรู้ ไม่เพียงเฉพาะการศึกษาที่เป็นทางการ (Formal Education) เท่านั้น

3. จัดสรรทรัพยากรสนับสนุนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นทุกช่วงเวลาในชีวิต

4. จัดฝึกอบรมให้มีการฝึกฝนทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ เพื่อปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

5. ประชาสัมพันธ์ประสานความร่วมมือของทุกภาคส่วนให้สนับสนุนด้านภาษาและให้ข้อมูลข่าวสาร ที่เป็นประโยชน์ในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

ขั้นตอนการพัฒนาไปสู่การเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต

ผู้เรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต จะพัฒนาการเรียนรู้ต่อเนื่องและเป็นลำดับขั้น ซึ่งประกอบด้วยลำดับขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 ตระหนักรู้ในปัญหา ความต้องการ และความสนใจทางด้านภาษาอังกฤษของตนเอง

ขั้นที่ 2 กำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้และการพัฒนาตนเอง

ขั้นที่ 3 ลงมือปฏิบัติ โดยการนำตนเองในการเรียนรู้ มีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม รู้และแสวง ความรู้ตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ขั้นที่ 4 ทบทวนตนเองและพัฒนาตนเอง โดยพร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งเก่าด้วยมุมมองใหม่ และเรียนรู้ อย่างต่อเนื่องและตลอดชีวิต

ขั้นที่ 5 พัฒนาคูณค่าการเรียนรู้ ด้วยการถ่ายทอดประสบการณ์และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น ผ่านช่องทางที่หลากหลายอย่างสม่ำเสมอ

บทสรุป

บทความวิชาการ เรื่อง แนวทางการบูรณาการการเรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อใช้ในหน่วยงานและชุมชน มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวทางการบูรณาการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อใช้ในหน่วยงานและชุมชน เนื่องจากในปัจจุบันภาษาอังกฤษเป็นเรื่อง จำเป็นและมีประโยชน์สำหรับผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ สังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และจำเป็นต้องมีการค้นหา ข้อมูลข่าวสาร โดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลัก ดังนั้น เพื่อให้บุคคลก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่ต้องสนับสนุนให้บุคคล ตระหนักถึงการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดเวลา การบูรณาการการเรียนรู้ โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต จึงถือเป็นการเชื่อมโยงที่เหมาะสมในการเป็นแนวทางให้ผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต สามารถชี้แนะตนเองในการค้นคว้าหาความรู้ภาษาอังกฤษจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ด้วยตนเอง และเป็นผู้เรียนรู้ จากประสบการณ์ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวันนับเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้น แนวทาง ในการบูรณาการการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อใช้ในหน่วยงานและชุมชน ที่นำเสนอ สามารถสรุปเป็นองค์ความรู้และเป็นรูปธรรม คือ การจัดตั้งหน่วยงานในชุมชนสร้างแหล่งการเรียนรู้

ดำเนินการจัดหาบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับภาษาอังกฤษ และอาสาสมัครเพื่อพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้ในการทำหน้าที่วางแผน การดำเนินงาน ได้แก่ การบริหารองค์กร งบประมาณ การพัฒนาและออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ทำโครงการต่าง ๆ และมีการประเมินผลการดำเนินงาน รวมทั้งประสานงานร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้องหรือผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษาอังกฤษและการเรียนรู้ตลอดชีวิต วิเคราะห์บริบทชุมชน พัฒนาแผนปฏิบัติการอย่างละเอียดสำหรับการพัฒนาภาษาอังกฤษให้กับผู้เรียน ดำเนินการจัดกิจกรรมหรือโครงการอย่างต่อเนื่องในระยะยาว กำกับติดตามและประเมินผล สรุปลองค์ความรู้ ประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่ผลการดำเนินงานการพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต และสิ่งสำคัญอย่างมาก คือ การเพิ่มช่องทางและเพิ่มแหล่งการเรียนรู้ภาษาอังกฤษให้เข้าถึงง่าย ประหยัดค่าใช้จ่าย จัดฝึกอบรมเพื่อให้บุคคลได้ฝึกฝนทักษะการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง โดยมีผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษโดยตรงคอยให้คำแนะนำ เมื่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องแล้ว จะทำให้บุคคลนั้นพัฒนาศักยภาพของตนเองให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพของประเทศ และส่งเสริมชุมชนให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ต่อไป การรวบรวมข้อมูลและสรุปลองค์ความรู้จากที่กล่าวมาจากบทความนี้ได้ผลสรุปการวิเคราะห์เป็นแนวทางสำหรับผู้จัดการเรียนรู้หรือผู้สอนโดยนำเสนอเป็นรูปธรรมและขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่หน่วยงานสามารถนำไปปรับให้เหมาะสมกับบริบทของชุมชนได้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2553 (ฉบับที่ 3). กรุงเทพฯ: บริษัท สยามสปอร์ต ซินดิเคท จำกัด.
- จินตนา สุจจันท์. 2554. *การศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนาชุมชน*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์
- ดุขณี คำมี. 2557. การศึกษาตลอดชีวิต: พัฒนาสังคมไทยสู่สังคมแห่งการเรียนรู้. *Mahidol R2R e-Journal*, 1(2) สืบค้นจาก <https://doi.org/10.14456/jmu.2014.5>
- ปิยะ ศักดิ์เจริญ. (2558). ทฤษฎีการเรียนรู้ผู้ใหญ่และแนวคิดการชี้นำตนเอง: กระบวนการเรียนรู้เพื่อการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต, *วารสารพยาบาลทหารบก*, 16(1), 9-13.
- ศักรินทร์ ชนประชา (2562). *การศึกษาตลอดชีวิต*. สืบค้นเมื่อ 5 พฤษภาคม 2563 จาก https://so01.tci-thaijo.org/index.php/NUR_YIU/article/download/137662/145886/ .
- สุวิธิดา จรุงเกียรติกุล. (2554). *อนาคตภาพรูปแบบสังคมแห่งการเรียนรู้เพื่อการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์เชิงบวกสำหรับชุมชน*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน ภาควิชาการศึกษาตลอดชีวิต คณะครุศาสตร์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อาชัญญา รัตนอุบล. (2557). *การศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต Lifelong Education and Lifelong Learning*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Drucker, P. (1993). *Post-Capitalist Society*. New York: Harper Business.
- Dweck, C. (2012). *Mindset: How You Can fulfill Your Potential*. London: Robinson.
- Graddol, D. (2006). *English next*. London: British Council.
- Husen, T. (1974). *The Learning Society*. London: Methuen.
- Hutchins, R. M. (1970). *The Learning Society*. Harmondsworth: Penguin.
- Kinsch, I. (2001). *International Adult literacy Survey (IALS): Understanding what was measures*. Retrieved from://www.ets.org/portals/site/menuitem
- Knowles, M. 1980. *The Modern Practice of Adult Education: What is Andragogy*. Chicago: Follet.
- Longworth, N., & Osborne, M. (Eds.). (2000). *Perspectives on learning cities and regions: Policy, practice and participation*. Leicester. England: National Institute of Adult Continuing Education.

- OECD. (1998). *High level seminar on competitive strength and social cohesion through learning cities and regions: Concepts, developments, evaluation*. Paris: Center for Research and Innovation.
- Ranson, S. (1994). *Towards the Learning Society*. London: Cassell.
- Schon, D. (1963). *The Theory and Rhetoric of the Learning Society*. Retrieved from <http://www.infed.org/lifelonglearning/b-lrnsoc.htm>
- The Global Competitiveness Report 2017–2018. (2017). Retrieved from <https://www.weforum.org/reports/the-global-competitiveness-report-2017-2018>
- UNESCO. (2005). *Towards knowledge societies. UNESCO World Report*. UNESCO Publishing.